

[Henry Christensen.]

være vidt forskellige; nogle har lyst til det ene, nogle til det andet, men vi ved meget vel, at der har været perioder og situationer, hvor unge, der egentlig havde evner og også lyst til en uddannelse af bekostelig art, af økonomiske grunde ikke havde mulighed for at gennemføre den. Det er ikke rimeligt over for de unge, og det er en socialt utilfredsstillende ordning, hvis økonomiske forhold skal hindre unge, evnerige mennesker i at få en uddannelse, som deres evner, deres kræfter og deres lyst egentlig berettiger til.

Det er vel de to hovedhensyn, der har ligget bag vort arbejde på disse områder igennem de ca. 9 år, ungdommens uddannelsesfond har eksisteret. Nu er der som baggrund for det meget vidtrækkende lovforslag, den højtærede undervisningsminister har fremsat, et materiale fremlagt i den såkaldte gule betænkning, og jeg må complimentere ministeren for at have været hurtig i vendingen. Den gule betænkning var vel lige kommet ud af trykkerimaskinerne, da lovforslaget kunne fremsættes i det høje ting, og jeg må gå ud fra, at den højtærede undervisningsminister forinden har haft anledning til et dybtgående studium af det materiale, der foreligger, siden han så ubetinget har kunnet knytte sig til omtrent alt, hvad der på det område, som lovforslaget dækker, står i den gule betænkning. Også for os andre, som tidsmæssigt måske har haft mindre mulighed for et nøje studium af den gule betænkning, er der megen god og nyttig oplysning at hente — især er selvfølgelig det materiale, den indeholder, af værdi for os.

Den gule betænkning argumenterer imidlertid også for bestemte standpunkter, og der kan måske være et og andet sted, hvor vi må sætte et spørgsmålstejn ved argumentationens rigtighed. Hovedbegrundelsen for nu at gå væsentligt videre end hidtil er jo en henvisning til, hvad man kalder den skæve rekruttering. Store befolkningsgrupper har, synes man, blandt de studerende forholdsmæssigt ikke en så stor del af deres unge som andre befolkningsgrupper. Især er det arbejderklassen og bondestanden, som man finder er forholdsvis mindre repræsenteret. Selvfølgelig er der mange unge blandt disse grupper, der har evner, og som kan hentes

ind til den højere uddannelse, og der bør åbnes mulighed derfor. Vi skal på den anden side heller ikke føre argumentationen sådan, at vi bevidst søger at føre enhver af de evnerige unge i disse grupper ind på den højere uddannelse. Kravene både til den, der skal beskæftiges i industrivirksomhed, i handel og i landbrug, vil i kraft af den udvikling, hele vort erhvervsliv er undergivet, blive så langt større fremover, end de hidtil har været, at vi må regne med, at vi får brug for mange endda fremragende unge til at være med til at bygge op også på de her nævnte områder.

Man må endvidere, når man skal vurdere denne argumentation, den skæve rekruttering, være klar over, at det selvfølgelig har sin betydning, hvad den pågældende unge tilskyndes til i sit hjem. Det er jo således, at tilgangen til landbruget kommer fra de unge, der er vokset op på landet; kun få — desværre alt for få — unge fra byerne tager ud på landet og går ind i landbruget. Det, der i stor udstrækning påvirker de unge, når de skal vælge deres fremtid erhvervsmæssigt, er i høj grad det, de er vokset op i, har fået erfaringer i og kendskab til; og hvad man end kan mene derom, vil det være en faktor, som vi, så længe vi overhovedet bygger på frivilligt grundlag, må regne med under alle omstændigheder vil spille en stor rolle. Det er vel også baggrunden for, at danske embedsmandshjem og lærerhjem gennem en menneskealder har præsteret en somme tider imponerende indsats for at sikre, at de unge kunne gå den vej, som forældrene var gået. Det er derfor ikke udelukkende de økonomiske grunde, der er afgørende for rekrutteringsspørgsmålet; også andre ting spiller i høj grad ind.

Dernæst vil jeg gerne sige et par ord om det principielle grundlag, som vi også her ved første behandling må gøre os klart.

Jeg kan altså sige, at vi positivt ønsker at skabe så gode og ordentlige vilkår, som med rimelighed kan skabes, for at der kan sikres alle danske evnerige unge adgang til en højere uddannelse. Man kan med rette — også på grundlag af betænkningen, som denne er formet — spørge: på hvilket grundlag skal dette bygges op i fremtiden? Vi håber, at vi får et meget mere velstillet samfund, og vi håber, at velstanden vil vokse — den bedre uddan-